

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини,
фізичного виховання і валеології

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

_____ *Світлана КОТЮЖИНСЬКА*

01 вересня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ, СПОРТИВНА МЕДИЦИНА»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 9 від 23 червня 2022 року).

Розробники:

завідувач кафедри, д.м.н., проф. Юшковська О.Г.,

завуч кафедри, ст. викладач Середовська В.Ю.,

ст. викладач Коростильова Г. Ю.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і валеології

Протокол № 13 від 27.06.2022р.

Завідувач кафедри

_____ Ольга ЮШКОВСЬКА

Погоджено із гарантом ОПП

_____ Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 6 від 30.06.2022р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін ОНМедУ

_____ Ніна МАЦЕГОРА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і валеології

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Ольга ЮШКОВСЬКА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і валеології

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Ольга ЮШКОВСЬКА

1.Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Вибіркова дисципліна</i>
Кредитів – 3		<i>Рік підготовки: 4</i>
Годин – 90	Спеціальність 222 «Медицина»	<i>Семестри VII- VIII</i> <i>Лекції (0 год.)</i>
Змістових модулів – 2	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Семінарські (30 год.)</i> <i>Практичні (0 год.)</i> <i>Лабораторні (0 год.)</i> <i>Самостійна робота (60 год.)</i> <i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i> <i>Форма підсумкового контролю – Залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі фізичної реабілітації, спортивної медицини і удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1. Вміти визначати ключові поняття фізичної реабілітації і спортивної медицини як клінічної дисципліни.

2. Вміти аналізувати і прогнозувати вплив фізичних навантажень на організм людини за даними медичного контролю та призначати рухові режими і засоби фізичної реабілітації відповідно до стану здоров'я, характеру функціональних розладів системи організму, функціональних здібностей організму та толерантності до фізичних навантажень.

3. Вміти вибирати і застосовувати методи фізичної реабілітації в комплексному лікуванні хворих для більш швидкого відновлення здоров'я, збереження якості життя та попередження або ліквідації наслідків патологічного процесу.

4. Вміти оцінювати ефективність застосування засобів фізичної реабілітації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- **Загальних (ЗК):**

ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії.

ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

- **Спеціальних(СК):**

СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів

СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

СК26. Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.

СК28. Здатність до застосування фундаментальних біомедичних знань на рівні достатньому для виконання професійних задач у сфері охорони здоров'я

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1 - Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2 - Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН3 - Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- мету, головне завдання фізичної реабілітації та спортивної медицини;
- принципи, види, періоди та етапи реабілітації;
- механізм лікувальної дії фізичних вправ;
- засоби лікувальної фізичної культури та спортивної медицини;
- форми лікувальної фізичної культури та спортивної медицини;
- періоди застосування ЛФК та методів спортивної медицини в реабілітаційних програмах;
- загальні вимоги до методики проведення реабілітаційних занять;
- рухові режими, дозування фізичного навантаження;
- оцінку ефективності застосування методів фізичної реабілітації та спортивної медицини.

Вміти

- формувати вимоги до умов проведення заходів фізичної реабілітації та спортивної медицини;
- оцінити стан здоров'я пацієнта, стан його органів і систем та факторів, які впливають на здоров'я;
- інтерпретувати методи і засоби фізичної реабілітації та спортивної медицини;
- формувати реабілітаційні заходи на підставі даних про зв'язок між результатами фізичної реабілітації та станом здоров'я пацієнтів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Спортивна медицина

Тема 1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Основні завдання і зміст лікарського контролю. Методика комплексного лікарського обстеження.

Тема 2. Дослідження та оцінка функціонального стану серцево-судинної системи за допомогою функціональних проб.

Дослідження та оцінка функціонального стану дихальної та вегетативної нервової систем за допомогою функціональних проб.

Тема 3. Визначення та оцінка загальної фізичної працездатності та аеробної продуктивності. Толерантність до фізичних навантажень. Визначення та оцінка фізичного розвитку людини.

Тема 4. ЛПС. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм. Аналіз результатів комплексного лікарського обстеження. Лікарський висновок.

Змістовий модуль 2.

Фізична реабілітація

Тема 5. Загальні основи фізичної реабілітації. Фізична реабілітація у паліативній та хоспісній медицині.

Тема 6. Основи класичного масажу. Основи лікувального масажу.

Тема 7. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання, травлення, нирок та порушеннях обміну речовин.

Тема 8. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи.

Тема 9. Фізична реабілітація в травматології та ортопедії. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах грудної і черевної порожнини.

Тема 10. Фізична реабілітація при захворюваннях та травмах центральної та периферичної нервової системи.

Тема 11. Особливості фізичного виховання немовлят. Фізична реабілітація хворих дітей раннього віку. Залік.

4. Структурований навчальний план з дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРС
Змістовий модуль 1. Спортивна медицина						
Тема 1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Основні завдання і зміст лікарського контролю. Методика комплексного лікарського обстеження.	8	0	2	0	0	6
Тема 2. Дослідження та оцінка функціонального стану серцево-судинної системи за допомогою функціональних проб. Дослідження та оцінка функціонального стану дихальної та вегетативної нервової систем за допомогою функціональних проб.	10	0	4	0	0	6
Тема 3. Визначення та оцінка загальної фізичної						

працездатності та аеробної продуктивності. Толерантність до фізичних навантажень. Визначення та оцінка фізичного розвитку людини.	11	0	4	0	0	7
Тема 4. ЛПС. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм. Аналіз результатів комплексного лікарського обстеження. Лікарський висновок.	9	0	4	0	0	5
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	38	0	14	0	0	24
Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація						
Тема 5. Загальні основи фізичної реабілітації. Фізична реабілітація у паліативній та хоспісній медицині.	8	0	2	2	0	6
Тема 6. Основи класичного масажу. Основи лікувального масажу.	12	0	4	4	0	8
Тема 7. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання, травлення, нирок та порушеннях обміну речовин.	6	0	2	2	0	4
Тема 8. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи.	6	0	2	2	0	4
Тема 9. Фізична реабілітація в травматології та ортопедії. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах грудної і черевної порожнини.	8	0	2	2	0	6
Тема 10. Фізична реабілітація при захворюваннях та травмах центральної та периферичної нервової системи.	8	0	2	2	0	6
Тема 11. Особливості фізичного виховання немовлят. Фізична реабілітація хворих дітей	4	0	2	2	0	2

раннього віку. Залік.						
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	52	0	16	0	0	36
<i>Індивідуальні завдання</i>	0	0	0	0	0	0
Усього годин	90	0	30	0	0	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Семінарське заняття 1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Основні завдання і зміст лікарського контролю. Методика комплексного лікарського обстеження.	2
2.	Тема 2. Семінарське заняття 2. Дослідження та оцінка функціонального стану серцево-судинної системи за допомогою функціональних проб.	2
3.	Тема 2. Семінарське заняття 3. Дослідження та оцінка функціонального стану дихальної та вегетативної нервової систем за допомогою функціональних проб.	2
4.	Тема 3. Семінарське заняття 4. Визначення та оцінка загальної фізичної працездатності та аеробної продуктивності.	2
5.	Тема 3. Семінарське заняття 5. Толерантність до фізичних навантажень. Визначення та оцінка фізичного розвитку людини.	2
6.	Тема 4. Семінарське заняття 6. ЛПС. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм.	2
7.	Тема 4. Семінарське заняття 7. Аналіз результатів комплексного лікарського обстеження. Лікарський висновок.	2
8.	Тема 5. Семінарське заняття 8. Загальні основи фізичної реабілітації. Фізична реабілітація у паліативній та хоспісній медицині.	2
9.	Тема 6. Семінарське заняття 9. Основи класичного масажу. Основи лікувального масажу.	2
10.	Тема 6. Семінарське заняття 10. Основи лікувального масажу.	2
11.	Тема 7. Семінарське заняття 11. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання, травлення, нирок та порушеннях обміну речовин.	2
12.	Тема 8. Семінарське заняття 12. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи.	2
13.	Тема 9. Семінарське заняття 13. Фізична реабілітація в травматології та ортопедії. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах грудної і черевної порожнини.	2

14.	Тема 10. Семінарське заняття 14. Фізична реабілітація при захворюваннях та травмах центральної та периферичної нервової системи.	2
15.	Тема 11. Семінарське заняття 15. Особливості фізичного виховання немовлят. Фізична реабілітація хворих дітей раннього віку.	2
	Разом	30

5.3. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені.

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Підготовка до семінарських занять 1	6
2.	Тема 2. Підготовка до семінарських занять 2 - 3	6
3.	Тема 3. Підготовка до семінарських занять 4 – 5	7
4.	Тема 4. Підготовка до семінарських занять 6 - 7	5
5.	Тема 5. Підготовка до семінарських занять 8	6
6.	Тема 6. Підготовка до семінарських занять 9 - 10	8
7.	Тема 7. Підготовка до семінарських занять 11	4
8.	Тема 8. Підготовка до семінарських занять 12	4
9.	Тема 9. Підготовка до семінарських занять 13	6
10.	Тема 10. Підготовка до семінарських занять 14	6
11.	Тема 11. Підготовка до семінарських занять 15	2
	Разом	60

7. Методи навчання

Семінарські заняття: включають навчальний матеріал, спрямований на знання та вміння здобувачів:

- проводити загальне медичне обстеження хворого;
- визначати фактори ризику розвитку ускладнень відповідно до характеру та перебігу захворювання;
- застосовувати фізичну реабілітацію з метою підвищення активності: повсякденна активність, підтримка постраждалих структур, організму;
- застосовувати фізичні вправи з метою підвищення мотивації хворих;
- застосовувати менеджмент дисфагії;
- здійснювати підготовку медичної документації для проведення медико-соціальної експертизи;
- використовувати принципи навчання пацієнтів.

Самостійна робота: передбачає знання здобувачами:

- чинного законодавства та нормативних документів, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я;
- показників роботи закладу охорони здоров'я, реабілітаційного закладу, диспансерного нагляду та лікарського контролю; організацію фізичної реабілітації;
- загальних принципів діагностики та лікування захворювань внутрішніх органів, нервової системи, принципів лікування травматичних ушкоджень у дитячому віці та у дорослих;

- принципів та основних медичних проблем перехідних періодів життя людини;
- чинного законодавства та принципів проведення медико-соціальної експертизи;
- форм і методів санітарної освіти серед населення; правил оформлення медичної, медико-експертної та реабілітаційної документації;
- передових інформаційних та Інтернет технологій; сучасної наукової літератури та науково-практичної періодики за фахом, методів її аналізу та узагальнення.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: тестування, залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
 - Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину(5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач систематично працював протягом семестру, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.
«4»	Здобувач виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.
«3»	Здобувач виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника.
«2»	Здобувач не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

Семестровий залік отримують здобувачі, які відвідали всі види занять з дисципліни в поточному семестрі (відсутні пропуски лекційних та практичних семінарських, лабораторних занять). Під час виставлення семестрового заліку середній бал не

вираховується. Таким здобувачам, викладач зобов'язаний виставити «зараховано» в залікову книжку здобувача на останньому занятті з дисципліни в семестрі.

Підсумковий контроль у формі заліків оцінюється за двобальною шкалою:

- оцінка «зараховано» виставляється здобувачу, який виконав навчальний план дисципліни, не має академічної заборгованості; рівень компетентності – високий (творчий);
- оцінка «не зараховано» виставляється здобувачу, який не виконав навчальний план дисципліни, має академічну заборгованість (середній бал нижче ніж 3,0 та/або пропуски занять); рівень компетентності – низький (рецептивна-продуктивний).

Оцінювання результатів навчання під час підсумкового контролю

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість балів
Виконання завдань, які передбачені програмою.	1
Відповідь на теоретичні запитання.	2
Практичне завдання.	2

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою (200-бальною шкалою).

Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічний відділ Університету програмою «Контингент» за формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) $\times 40$

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

За *рейтинговою шкалою ECTS* оцінюються досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до семінарських занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання

Навчально-методична література:

- О.Г. Юшковська, Т.Ю. Круцевич, В.Ю. Середовська, Г.В. Безверхня. Самостійні заняття з фізичного виховання Методичний посібник для студентів медичних та фармацевтичних

закладів. Одеса, 2011. – 269 с.

- Соколовський В. С. Лікувальна фізична культура: [підручник] / В. С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 234 с. – (Бібліотека студента-медика).
- О.Г. Юшковська, О.Л. Плакіда, О.В. Семененко, О.В. Філоненко, С.А. Грибоедов. Основи спортивної медицини (методичні рекомендації для студентів 4-го курсу.
- Фізична реабілітація: підручник / В.М. Мухін. – 3-тє вид., переробл. та доповн. – К.: Олімп. л-ра, 2009. – 488 с.
- Назар П.С., Шахліна Л.Г. Загальний та спеціальний догляд за хворими з елементами фізичної реабілітації: Навч. посібник. - К.: Олімп. л-ра, 2006. – 240 с.
- Марченко О.К. Фізична реабілітація із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. посібник. - К.: Олімп. л-ра, 2006. – 196 с.
- Михалюк Є.Л., Резніченко Ю.Г. Особливості фізичної реабілітації в педіатрії: Підручник – Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. – 164 с.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Визначення СМ як клінічної дисципліни. Основні напрями СМ.
2. Актуальні питання оптимізації рухової активності людини на сучасному етапі.
3. Поняття про лікарський контроль. Мета і завдання лікарського контролю.
4. Організація служби СМ. Форми роботи лікаря зі СМ.
5. Особливості медичного обстеження осіб, що займаються фізичною культурою та спортом.
6. Види лікарських спостережень. Особливості лікарського контролю за особами різної статі і віку.
7. Оцінка умов, організації та методики проведення занять фізичними вправами.
8. Методика комплексного лікарського обстеження фізкультурників і спортсменів, види лікарських обстежень.
9. Особливості збору загального і спортивного анамнезу.
10. Особливості загального лікарського огляду органів та систем.
11. Аналіз і оцінка даних перкусії та аускультатії серця спортсменів. Фізіологічні критерії тренуваності.
12. Визначення терміну «фізичний розвиток». Фактори, що визначають фізичний розвиток людини.
13. Методи дослідження фізичного розвитку та стану опорно-рухового апарату (соматоскопія і антропометрія).
14. Методи оцінки фізичного розвитку (стандартів, антропологічного профілю, індексів та ін.).
15. Рекомендації щодо гармонізації або корекції фізичного розвитку в залежності від його особливостей.
16. Поняття про функціональні проби та їх значення в функціональній діагностиці. Основні завдання функціонального дослідження.
17. Види функціональних проб.
18. Функціональні проби з затримкою дихання (Штанге, Генчі-Сабразе), навантажувально-дихальні проби. Методика проведення й оцінка.
19. Функціональні проби зі зміною положення тіла у просторі (ортостатична, кліностатична). Методика проведення й оцінка.
20. Функціональні проби зі стандартним фізичним навантаженням.
21. Методика проведення функціональної проби Мартіне-Кушелевського.
22. Типи реакції серцево-судинної системи на стандартне фізичне навантаження.
23. Аналіз результатів комплексного лікарського обстеження. Лікарський висновок.
24. Розподіл осіб, що займаються фізичною культурою, на медичні групи.
25. Вікові межі допуску дітей до занять спортом.
26. Орієнтовані терміни відновлення занять фізичною культурою та спортом після захворювань.

27. Поняття про загальну фізичну працездатність і толерантність до фізичних навантажень.
28. Прямі і непрямі методи визначення фізичної працездатності. Функціональні проби на зусилля (навантажувальні тести).
29. Показання та протипоказання для призначення навантажувальних тестів. Умови проведення тестування.
30. Клінічні та функціональні ознаки порогу толерантності до фізичних навантажень.
31. Методика проведення та принципи розрахунку фізичної працездатності при виконанні субмаксимального тесту PWC₁₇₀ (при велоергометрії, степергометрії).
32. Методи визначення МСК. Розрахунок показника МСК за номограмою Астранда і за величиною PWC₁₇₀.
33. Тести Руф'є, Наваккі, Гарвардський степ-тест, тести Купера: методика проведення та оцінка результатів тестування.
34. Класи фізичного стану.
35. Зв'язок фізичної працездатності з показниками здоров'я.
36. Загальні закономірності змін функціонального стану організму під впливом фізичних навантажень різної інтенсивності (недостатніх, оптимальних, надмірних).
37. Зміни функції кровообігу, дихання, системи крові, виділення, травлення, імунної та ендокринної системи під впливом оптимальних фізичних навантажень.
38. Поняття про гостру та хронічну фізичну перенапругу.
39. Причини виникнення предпатологічних станів, захворювань і ушкоджень під час занять фізичною культурою та спортом.
40. Ризик раптової смерті під час занять фізичною культурою та спортом.
41. Гострі патологічні стани (печінково-болючий синдром, гравітаційний шок, гіпоглікемічний стан та ін.), причини виникнення, невідкладна допомога.
42. Перетренованість, причини виникнення, стадії перетренованості.
43. Порушення ритму серця. Гіпер- і гіпотонічні стани.
44. Дистрофія міокарда внаслідок хронічної фізичної перенапруги, клінічна картина, стадії перебігу, лікування та профілактика.
45. Поняття про «фізіологічне» та «патологічне спортивне серце».
46. Хронічні ураження та перенапруження опорно-рухового апарату.
47. Захворювання й ураження нервової системи.
48. Захворювання вуха, горла, носа.
49. Захворювання органів травлення.
50. Захворювання сечових органів.
51. Захворювання і порушення ендокринної системи.
52. Поняття «фізична реабілітація». Засоби, форми та методи ФР. Періоди та етапи ФР.
53. Фізичні вправи – основний засіб фізичної реабілітації. Механізми лікувальної дії фізичних вправ. Класифікація фізичних вправ.
54. Показання та протипоказання до призначення лікувальної гімнастики.
55. Режими рухової активності. Показання до призначення рухових режимів на стаціонарному, санаторному і амбулаторно-поліклінічному етапах реабілітації, їх задачі і зміст.
56. Потреба в паліативній допомозі в Україні.
57. Визначення поняття паліативної допомоги.
58. Цілі і завдання паліативної допомоги.
59. Основні групи хворих яким потрібна паліативна допомога.
60. Фізичні фактори паліативної допомоги.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Абрамов В.В. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич, А.В. Магльований [та ін.]; за ред. професора В. В. Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с. : іл. 79

2. Мухін В. М. Фізична реабілітація в травматології: монографія / В. М. Мухін. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 424 с. – ISBN 978-966-2328-77-6.
3. Фізична реабілітація осіб з особливими потребами [Текст] : підручник / К. С. Яримбаш, О. Є. Дорофєєва, О. С. Афанасьєва ; Придніпр. держ. акад. фіз. культури і спорту, Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. - Дніпро : Журфонд, 2017. - 215 с.
4. Основи фізичної реабілітації : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю. О. Лянной. – Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. – 368 с.
5. Фізична реабілітація при захворюваннях хребта : навч. посіб. / Є. Л. Михалюк, О. О. Черепок, І. В. Ткаліч. – Запоріжжя : Вид-во ЗДМУ, 2016. – 92 с
6. Михалюк Є. Л. Актуальні питання спортивної медицини: монографія / Євген Леонідович Михалюк. – Запоріжжя 2017, ЗДМУ. – 160 с.

Додаткова:

1. Gutenbrunner C., Tederko P., Grabljevec K., Nugraha B., Responding to the World Health Organization Global Disability Action Plan in Ukraine: developing a National Disability, Health and Rehabilitation Plan J Rehabil Med. – 2018 (50). – P.338–341
2. European Union of Medical Specialists (UEMS) Section of Physical & Rehabilitation Medicine: A position paper on physical and rehabilitation medicine in acute settings. / Ward A., Gutenbrunner C., Damjan H., Giustini A., Delarque A. // J Rehabil Med. – 2010 (42): P.417-424.
3. DeLisa's. Physical Medicine and Rehabilitation /DeLisa's. – Lippincott Williams & Wilkins; Fifth, North Am, 2010. – 2432 с.
4. R.L. Braddom. Physical Medicine and Rehabilitation /R.L. Braddom. – England: Elsevier Science, 2011. – 1536 с.
5. Юшковська О.Г. Фізична реабілітація хворих на ішемічну хворобу серця. Монографія /Одес. держ. мед. ун-т – Одеса: – 2010. – 224 с.
6. Марченко О. К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. посібник. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
7. Фізична реабілітація: підручник /В.М. Мухіна – 3-тє вид., переробл. та доповн. – К.: Олімп. Л-ра, 2009. – 488 с.: іл..

13. Електронні інформаційні ресурси

- <http://www.mon.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
- <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> Закон України «Про фізичну культуру і спорт».
- <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12> Закон України «Про освіту».
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.
- <http://metodportal.com/taxonomy/term/35> – Методичний портал «Фізичне виховання».
- <http://www.tmfv.com.ua/> – журнал «Теорія та методика фізичного виховання».
- <http://www.breath.ru/v.asp?articleid=937> калькулятор калорій онлайн
- www.universalinternetlibrary.ru/book/medzina3/0.shtml